

L'activisme social: el canvi que els museus necessiten?

Publicat per [Interacció](#) [1] el 29/10/2019 - 11:56 | Última modificació: 06/03/2026 - 12:37

Cada vegada més museus assumeixen que no són espais neutrals. Diversos moviments socials, especialment el feminisme i altres activismes culturals, han qüestionat el relat dominant de les institucions museístiques i han impulsat noves formes de participació, governança i relació amb les comunitats.

L'activisme als museus és una pràctica cada vegada més present, que reivindica el seu espai a uns equipaments com ara els museus que els hem d'entendre com a espais socials. Hi ha un creixent reconeixement de que els museus no són espais neutres lliures d'opinions polítiques, ans el contrari, tenen una forta influència sobre els aspectes que afecten a l'actualitat social. Aquest procés de desmentir la neutralitat dels museus és quelcom que connecta amb el compromís polític propi del moviment feminista. De fet, les pràctiques feministes són recurrents en els exemples que veiem al llarg del llibre *Museums activism* (2019). Adonar-se que l'aparent neutralitat és en realitat el punt de vista del dogma dominant blanc i heteropatriarcal fa que la nostra mirada canviï. Adoptar un posicionament no neutral implica agafar una actitud activista en contra de la repressió de les minories. La neutralitat està cada vegada més qüestionada i el caràcter polític dels museus és més evident. Avançar cap a l'activisme als museus és anar cap a la direcció on els museus tenen un caràcter marcadament social, on aspectes com ara l'apropament amb la comunitat, el posicionament polític o la creació de xarxes entre diversos equipaments són claus per entendre la nova manera de fer dels museus.

Directament relacionat amb alimentar l'activisme als museus es troba el fet de proposar noves formes de governança dins de les institucions. Fer un museu més social també implica que els interessos del patronat i de les direccions dels museus passin per aspectes més allunyats de les finances i els negocis, i es preocupin per temes com ara el mediambient, la inclusió i la tolerància. L'activisme als museus no només hauria de passar per l'agència que puguin prendre els seus treballadors sinó també per la voluntat política que hi hagi darrere de la governança.

L'activisme també obliga als museus a organitzar-se en comunitat i crear una xarxa global amb d'altres equipaments. La perspectiva de la xarxa explica com les organitzacions s'adapten a les noves demandes i a la complexitat social del moment. És així com els museus tenen l'habilitat i la responsabilitat de no només satisfer els seus interessos sino dels d'aquells amb els quals estan connectats.

Des d'un altre punt de vista, el museu pot esdevenir activista deixant entrar l'activisme dins les seves portes. És el cas, per exemple, del moviment Guerrilla Girls, que ha sigut capaç de denunciar la manca de compromís de certs museus i degut a això canviar el curs d'aquests. Les veus dels diversos activismes representen noves idees, noves perspectives, que treballen des de la base per tal d'aconseguir assaltar les institucions i que el seu punt de vista i allò que defensen sigui finalment visible. És molt interessant el concepte de "grassroot" que es defensa en relació als museus dels Estats Units, i el compromís que tenen diversos moviments amb la reivindicació d'una cultura més inclusiva. Aquest esquema il·lustra l'avanç de les contribucions de diferents moviments als Museus d'Estats Units.

Al voltant del feminisme també apareixen noves formes de fer activisme dins dels museus. L'activisme feminista als museus permet parlar i escoltar a altres veus que no són les hegemòniques, aportant d'altres testimonis, i noves mirades. També gràcies al feminisme s'aconsegueix posar de relleu tot allò relacionat amb les emocions i l'afecte. L'afecte permet al museu desenvolupar les anomenades "polítiques d'amistat", que creen un clima adequat per tal de parlar d'aspectes com les emocions i els sentiments. Un cas paradigmàtic és el del museu del Kurdistan: The modern Genocide Museum. El feminisme hi té un pes rellevant per tal de permetre als testimonis tenir la llibertat d'expressar-se. L'activisme als museus és relacional i social, les relacions permeten crear ponts i compartir amb altres les experiències. S'aconsegueix doncs un mètode dialògic amb el feminisme activista, el qual permet desenvolupar converses respectuoses o diàlegs i estratègies de testimonis participatius.

Un altre cas dels múltiples que apareixen al llibre parla sobre com l'activisme aconsegueix obrir-se pas a les

institucions i reivindicar-se en una escenari nou, on el llegat històric i el moviment LGTBIQ es troben. És el cas de la casa originària de l'època dels Tudor anomenada Sutton House, situada a Londres. L'any 2014 es va fer un acte dins de la casa anomenat "[Master-Mistress](#)". [2] on es van recitar poemes de Shakespeare a través de persones que s'identificaven com a lesbianes, gais, bisexuals, trans i queer. Aquest treball va permetre treballar qüestions com ara el desig, el gènere i la sexualitat. Més enllà de preguntar-se si Shakespeare hauria format part del moviment LGTBIQ en l'actualitat, es va buscar reflexionar sobre la universalitat de conceptes com ara el desig o la ambigüitat del gènere i les identitats. El projecte 126 en el marc de l'acte "Master-Mistress" va ser un moment de pivotació per la Sutton House. Va aconseguir que com a casa històrica plena d'herència cultural, obrís les seves portes a la comunitat LGTBIQ, fent un moviment no només de baix a dalt sinó també de dins cap a fora. Aquesta intervenció va permetre construir noves relacions entre les cases i les diverses comunitats, creant noves narratives i escenaris pel futur.

Exposició Master-Mistress, Sutton House. 6 de febrer - 7 de març de 2014

l'activisme. Sobretot amb el cas de Twitter, el qual ha permès organitzar i connectar a treballadores de diferents museus per tal d'organitzar-se i agafar agència. És el cas per exemple dels hashtags a Estats Units com ara #MuseumsRespondToFerguson en contra del racisme, o #MuseumWorkerSpeak on diverses treballadores comparteixen les seves inquietuds en tant que activistes dins dels museus.

Aquesta tendència és també present a casa nostra, sobretot pel que fa a la direcció que pren el [Pla de Museus 2030](#) [3], el qual busca organitzar-se en xarxa per tot el territori amb la intenció de fomentar el caràcter social dels museus.

'*Museums activism*' és, sens dubte, el llibre acadèmic més influent que hem llegit en els darrers temps.

Idea central

L'activisme cultural qüestiona la neutralitat dels museus i impulsa institucions més obertes a la participació social, la inclusió i el posicionament polític.

Accés

Llibre registrat i disponible al catàleg bibliogràfic [C](#) [4][ERCles](#) [4] especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Llibre

Categories: Article

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: estudis socials de la cultura

Etiquetes: governança cultural

- [5]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2020/activisme-museus>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://towardsqueer.blogspot.com/p/master-mistress-passion-desire-and.html>

[3] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/09/29/museus-2030-pla-de-museus-de-catalunya>

[4] <http://cercles.diba.cat/>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/8093>